

УДК 37.013.78:364-787.522-053.6

Степан Гунько

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки (Луцьк)

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО РОБОТИ З СОЦІАЛЬНО ДЕЗАДАПТОВАНИМИ ДІТЬМИ²

У статті розкриваються сучасні наукові підходи до підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з соціально дезадаптованими дітьми, які передбачають або орієнтацію на модель надання допомоги дітям цієї категорії, яка буде використовуватися фахівцем у професійній діяльності або спрямованість на формування в нього готовності до роботи з даною категорією дітей, де готовність виступає як результат фахової підготовки. Обґрунтовується необхідність наявності в майбутніх фахівців соціальної сфери системи знань про особливості соціальної дезадаптації, її чинники, види, форми, прояви, умінь здійснювати роботу з такою категорією дітей та сформованих на належному рівні особистісних якостей, що дозволить фахівцеві проводити ефективну соціально-педагогічну роботу з соціально дезадаптованими дітьми.

Ключові слова: соціальна дезадаптація, професійна підготовка, професійно-педагогічні якості.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Для сучасного етапу розвитку українського суспільства характерним є накопичення різного роду соціальних проблем, які приводять до появи та розвитку негативних явищ та проявів у суспільному житті. Одним з таких явищ є соціальна дезадаптація дітей, яка набуває різних форм та проявляється у порушенні дітьми і підлітками норм моралі і права, асоціальних формах поведінки, деформації внутрішньої регуляції, соціальних установок. Соціальна дезадаптація є наслідком невідповідності потреб особистості обмежувачим вимогам соціального середовища і виникає там, де створюються деформаційні умови соціалізації та індивідуалізації особистості [10]. Виходячи з цього актуальною є проблема підготовки фахівця, який володіє ґрунтовними знаннями сутності та причин соціальної дезадаптації дітей, уміннями доцільно застосовувати специфічні форми та методи соціально-педагогічної роботи і професійного партнерства між усіма суб'єктами соціального виховання, прагне до професійного розвитку, саморозвитку і самореалізації і здатного забезпечити ефективне надання соціально-педагогічної допомоги дезадаптованим дітям.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи з соціально дезадаптованими дітьми присвячено цілий ряд наукових досліджень. Зокрема, теоретичні основи загальної та спеціальної професійної підготовки розкрито у працях О. В. Білоліпцевої, Л. В. Горбань, О. Г. Карпенко, А. Є. Кулікової, М. О. Малькової, Л. І. Міщик, Р. В. Чубук. Особливості підготовки педагогів до попередження дезадаптації підлітків в системі внутрішкільного підвищення кваліфікації висвітлені у дослідженні К. В. Ракульцевої. Л. М. Якушева розкриває змістові та процесуальні аспекти підготовки майбутнього вчителя у вузі до попередження поведінкової дезадаптації школярів. У наукових працях О. Ю. Пономарьової, Т. О. Юмашевої проаналізована специфіка підготовки майбутніх педагогів до роботи з дезадаптованими дітьми молодшого шкільного віку. Питання підготовки студентів до роботи з підлітками девіантної поведінки досліджувалися Л. В. Вейланде, психологічні основи підготовки педагогів до роботи з віктимними дітьми розкриті у роботах А. Б. Серих. Особливості різних видів соціальної допомоги дезадаптованим дітям та молоді в Україні та за кордоном розкриті в роботах В. О. Алексеєвої, І. В. Братуся, С. В. Коношенко, Л. М. Костриці, В. І. Ніколаєвої, Ж. В. Петрочко, Н. П. Пихтіної, О. А. Селіванової, В. В. Тесленко, Н. Є. Щуркової.

Метою статті є розкриття особливостей та стану підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з соціально дезадаптованими дітьми.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі в практиці підготовки фахівців у галузі соціальної педагогіки та соціальної роботи використовуються різноманітні наукові підходи: міждисциплінарний (Н. Пихтіна, М. Малькова та ін.), комплексно-інтегративний, (М. Іванчук, В. Єльченко та ін.), діяльнісно-технологічний (С. Архипова, О. Сорочинська, Є. Холостова та ін.), професійно-спрямований (Н. Назаренко, В. Сластьонін та ін.), підхід варіативності і гнучкості різних форм і видів діяльності (О. Цимбал та ін.), особистісно-орієнтований (В. Антонюк, В. Рибалка, Т. Супряга та ін.) [3; 4; 5; 7].

За висновками авторів міждисциплінарного підходу підготовка майбутнього фахівця у галузі соціальної роботи передбачає опанування студентами навчального матеріалу, в якому той чи інший аспект професійної діяльності розглядається з точки зору різних наукових підходів: соціально-педагогічних, медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних, гуманітарних, філософських [7]. Автори комплексно-інтегративного підходу (М. Іванчук, В. Єльченко та ін.) особливу увагу приділяють інтеграції змісту й форм навчально-практичної діяльності студентів у процесі якої передбачається міжгалузеве дослідження проблем соціальної педагогіки, розподіл навчального матеріалу між дисциплінами соціально-педагогічного циклу, провідна роль певної навчальної дисципліни у вивченні тієї чи іншої соціально-педагогічної проблеми. С. Архипова, О. Сорочинська, Є. Холостова та ін. в якості головної передумови підготовки висококваліфікованого фахівця виділяють активність студента у навчальній діяльності та володіння ними технологічними підходами просвітницької діяльності і класифікують такий підхід підготовки майбутнього фахівця як діяльнісно-технологічний [10]. Професійно-спрямований підхід (Н. Назаренко, В. Сластьонін та ін.) передбачає формування у майбутніх фахівців соціальної сфери спеціальних здібностей і вмінь, перехід особистості від одного стану професійного розвитку (рівня готовності) до іншого у процесі практичної діяльності.

Значна увага у сучасних програмах підготовки майбутніх фахівців у галузі соціальної роботи приділяється питанням забезпечення можливості кожному студенту задовольнити власні потреби та інтереси шляхом використання у навчальному процесі різних технологій навчання, що передбачають такі форми та види діяльності студента, які забезпечують максимально ефективну траєкторію розвитку його особистості та оптимальні шляхи засвоєння навчального матеріалу. Цей підхід отримав назву варіативності і гнучкості різних форм і видів діяльності.

У роботах сучасних науковців, спрямованих на розкриття особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі соціальної роботи значна увага приділяється використанню особистісно-орієнтованого підходу. Він передбачає активну суб'єкт-суб'єктну взаємодію викладача і студента, партнерство та співпрацю у розв'язанні теоретичних та практичних задач, гуманізацію взаємин, активну творчу діяльність майбутніх фахівців в галузі соціальної педагогіки [7].

У контексті підготовки фахівця соціальної сфери до роботи з соціально дезадаптованими дітьми частина науковців, які займаються зазначеною проблематикою, пропонують відштовхуватися від тієї моделі надання допомоги дітям цієї категорії, яка буде використовуватися цим фахівцем у професійній діяльності (В. О. Алексеева, Л. М. Костиця, О. В. Безпалько, С. В. Коношенко, Н. Є. Щуркова). Поряд з вищезазначеними підходами до підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з соціально дезадаптованими дітьми (орієнтованими на конкретну модель надання допомоги дітям цієї категорії) більшість дослідників цієї проблеми у своїх роботах обґрунтовують підхід, за яким підготовка фахівця має бути спрямована на формування у нього готовності до такої роботи, де готовність виступає як результат фахової підготовки [1; 9].

Такий підхід обумовлений тим фактом, що навіть маючи теоретичні знання, фахівець в галузі соціальної роботи не здатний ефективно здійснювати професійну діяльність з соціально дезадаптованими дітьми, якщо у нього не сформовані, окрім професіоналізму, висока духовна і комунікативна культура, толерантність, альтруїзм, емпатійність, тактовність, самоконтроль, стресостійкість та інші якості, які дають змогу проникнутися

проблемою клієнта, відчутти його стан, зрозуміти причини та механізми дезадаптації. Тобто, поєднання знань про особливості соціальної дезадаптації, її чинники, види, форми, прояви, умінь здійснювати роботу з такою категорією дітей і, з іншого боку, сформованих на належному рівні особистісних якостей дозволяє фахівцеві проводити ефективну соціально-педагогічну роботу з соціально дезадаптованими дітьми [2; 6].

Таким чином, сучасною наукою розроблені ефективні шляхи підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з соціально дезадаптованими дітьми, які дають змогу підготувати висококваліфікованого спеціаліста. Ці концептуальні підходи реалізуються на практиці через навчальні плани, навчальні та робочі програми курсів циклу дисциплін гуманітарної, фундаментальної, професійної та практичної підготовки фахівця у галузі соціальної роботи. У процесі навчання, здійснюючи різні види навчально-теоретичної і навчально-практичної діяльності, студенти отримують загальнонаукову, загальнотеоретичну й основи практичної підготовки до ефективної професійної діяльності з профілактики соціальної дезадаптації дітей.

Для оцінки актуального стану, результативності такої підготовки, ми провели анкетування студентів 4 курсу спеціальності «Соціальна педагогіка» Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, які завершують навчання за освітньою програмою бакалавра. До анкети були включені питання, які давали змогу оцінити як рівень сформованості знань студентами сутності та особливостей соціальної дезадаптації дітей, так і питання, спрямовані на виявлення рівня самооцінки студентами рівня сформованості в них особистісних якостей, необхідних для роботи з даною категорією дітей.

Аналіз відповідей майбутніх соціальних педагогів, щодо того, що вони розуміють під дезадаптацією показав, що вони в цілому правильно розуміють сутність даної категорії, оскільки практично всі респонденти вказали в своїх відповідях на ключові її характеристики: «нездатність особистості пристосуватися до умов оточуючого середовища», «недотримання прийнятних у соціумі норм поведінки» та ін. У процесі анкетування студентам було запропоновано дати визначення соціальної дезадаптації. Аналіз відповідей показав, що жоден з респондентів не зміг чітко його сформулювати, хоча потрібно відзначити, що наведені в анкетах визначення в більшій або меншій мірі правильно відображають суть цієї категорії.

Схожа картина спостерігається за результатами аналізу відповідей студентів на запитання про причини та прояви соціальної дезадаптації дітей. Майбутні соціальні педагоги в цілому правильно називають серед причин соціальної дезадаптації дітей: «проблеми у сім'ї», «недостатній рівень педагогічної культури батьків», «психофізіологічні особливості особистості дитини», «вплив однокласників» та ін. Серед проявів соціальної дезадаптації респонденти вказують на такі: «низька успішність у навчанні», «негативні емоційні прояви», «агресивність», «неадекватні реакції на події» та ін. Потрібно зазначити, що як і при визначенні сутності категорій «дезадаптація» та «соціальна дезадаптація», так і при характеристиці причин та проявів соціальної дезадаптації не було зафіксовано жодного студента, який цілісно і вичерпно дав відповіді на поставлені запитання.

Наступний блок запитань анкети стосувався виявлення оцінок студентами міри розвитку у них тих якостей, які за висновками сучасних науковців необхідні фахівцеві в галузі соціальної педагогіки для успішної роботи з соціально дезадаптованими дітьми. Зокрема, за результатами анкетування ми виявили, що для більшості респондентів (73%) характерним є досить високий рівень розвитку емпатійності, здатності до співпереживання, розуміння відносин, почуттів, психічних станів іншої людини. На основі оцінок майбутніми соціальними педагогами міри розвитку в них почуття громадянської відповідальності можемо констатувати, що вони не зовсім чітко усвідомлюють суть цієї якості. Тільки 46% опитаних розуміють, що свідоме ставлення особистості як члена суспільства до його вимог, уміння відповідати за власне життя, дії вчинки, громадянська відповідальність, активна життєва позиція, усвідомлене ставлення до виконання громадянського обов'язку, самостійність та наполегливість, самоаналіз, самоконтроль є запорукою успішної

професійної діяльності, тим більше, якщо це стосується роботи з соціально дезадаптованими дітьми. 36% вважають, що соціальний педагог повинен проявляти активну громадянську позицію лише за умови, якщо це не на шкоду клієнту, ще 18% – залежно від ситуації. Також майбутні соціальні педагоги недооцінюють необхідність надання безкорисливої допомоги людям, нехтування своїми інтересами на благо інших, адже тільки 27% виразили повну згоду з таким підходом, а решта – 73% орієнтовані робити такі вчинки лише в окремих ситуаціях.

Досліджуючи рівень розвитку в майбутніх соціальних педагогів такої риси як «комунікативна толерантність» ми встановили, що тільки для 19% опитаних студентів характерним є високий рівень розвитку цієї якості, основна ж частина – 72% здатна терпіти, переносити неприємні або неприйнятні, на їхню думку, психічні стани, якості і вчинки оточуючих людей лише в ситуаціях, коли ця людина їм потрібна. Ще 9% студентів вказали, що ніколи не готові терпіти такі ситуації. Такий стан розвитку цієї якості говорить про необхідність вносити корективи у процес професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів, оскільки для соціально дезадаптованих дітей характерними є неадекватні психічні реакції, вчинки та інші негативні прояви і низька комунікативна толерантність не дозволить цим студентам у майбутньому успішно здійснювати соціально педагогічну роботу з цією категорією дітей.

На основі оцінок студентами рівня розвитку своєї вербальної креативності можемо говорити, що більшість майбутніх соціальних педагогів здатні висувати оригінальні судження, художньо описати певну ситуацію, вести цікавий діалог з оточуючими людьми лише в ситуаціях, коли добре володіють темою і тільки 18% респондентів оцінили рівень розвитку цієї якості як високий. Схожі розподіли були зафіксовані при узагальненні оцінок майбутніми соціальними педагогами рівня розвитку в них здатності до прийняття інших. Майже третина опитаних студентів (27%) готові сприймати людину як особистість, незалежно від того, у якому стані вона перебуває, основна ж частина (64%) здатні робити це лише залежно від ситуації, ще 9% готові до такого сприйняття лише коли ця людина їм близька.

Анкетування показало, що в студентів також не сформована на належному рівні така риса як стресостійкість, адже лише 27% опитаних вказали в своїх відповідях, що завжди здатні протистояти психологічним перевантаженням без негативних наслідків для своєї психіки і оточуючих, адекватно реагувати на події, а в разі необхідності мобілізувати свою психіку і діяти розсудливо. Основна частина респондентів (64%) вказали, що здатні так реагувати залежно від ситуації і 9% респондентів відзначили, що не завжди адекватно реагують на події, вчинки оточуючих людей. На нашу думку, недостатнім є рівень розвитку в майбутніх соціальних педагогів здатності до самоконтролю, адже тільки 36% з опитаних студентів вказали, що завжди здатні контролювати свої емоції, думки і поведінку, 55% – залежно від ситуації і 9% – лише в окремих випадках. Також невисокими є результати самооцінки студентами своєї соціальної адаптованості, адже 45% майбутніх соціальних педагогів вказали, що не відчують або відчують лише частково психологічний комфорт від свого життя, сприймають його як конструктивне, таке що відкриває подальші перспективи розвитку.

Виявлені особливості розвитку знань майбутніх соціальних педагогів про особливості соціальної дезадаптації дітей, її чинники, види, форми, прояви, та рівні сформованості особистісних якостей, необхідних для роботи соціально дезадаптованими дітьми відобразилися в оцінках студентами своєї готовності до роботи з цією категорією дітей. Тільки 9% респондентів оцінили рівень цієї готовності як високий, 36% – як достатній, 55% – як середній. На нашу думку, це говорить про те, що майбутні соціальні педагоги відчують, що не у повній мірі володіють знаннями специфіки роботи з соціально дезадаптованими дітьми, методами, засобами та технологіями надання допомоги дітям цієї категорії з розв'язання проблем їхньої життєдіяльності.

Висновок. У професійній підготовці майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з соціально дезадаптованими дітьми реалізуються різні підходи, зокрема: підготовка,

орієнтована на модель надання допомоги дітям цієї категорії, яка буде використовуватися фахівцем у професійній діяльності та підготовка, спрямована на формування в нього готовності до роботи з даною категорією дітей, де готовність виступає як результат фахової підготовки. На нашу думку, більш ефективним є другий підхід, адже поєднання знань про особливості соціальної дезадаптації, її чинники, види, форми, прояви, умінь здійснювати роботу з такою категорією дітей і, з іншого боку, сформованих на належному рівні особистісних якостей дозволяє фахівцеві проводити ефективну соціально-педагогічну роботу з соціально дезадаптованими дітьми.

Аналіз стану підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з цією категорією дітей показує, що вони мають певний рівень знань щодо сутності та причин соціальної дезадаптації дітей, але ці знання фрагментарні, несистематизовані. У студентів не сформовані на належному рівні і потребують розвитку емпатія, громадянська відповідальність, комунікативна толерантність, вербальна креативність, здатність до прийняття інших, стресостійкість, здатність до самоконтролю та інші професійно-педагогічні якості. Такий стан підготовки майбутніх соціальних педагогів не дозволить їм у майбутньому проводити ефективну роботу з розв'язання проблем соціально дезадаптованих дітей.

Джерела та література

1. Алексеева В. О. Технологии социальной работы с дезадаптированными детьми та молоддю / В. Алексеева, Л. Костриця. – К. : Шкільний світ, 2009. – 120 с.
2. Гомонюк О. М. Професійно значущі якості майбутнього соціального педагога – важлива складова його професійно-педагогічної культури / О. М. Гомонюк // Педагогічні науки. – 2012. – № 63. – С. 29–33.
3. Грись А. М. Теорія і практика підготовки психологів до роботи з соціально дезадаптованими неповнолітніми: монографія / А. М. Грись. – К. : Геопринт, 2013. – 280 с.
4. Карпенко О. Г. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників в умовах університетської освіти : автореф. дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Олена Георгіївна Карпенко. – К., 2008. – 44 с.
5. Клочко О. О. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до профілактики адиктивної поведінки дітей підліткового віку: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Олексій Олександрович Клочко. – Суми, 2016. – 245 с.
6. Костіна В. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з дезадаптованими дітьми та молоддю / В. Костіна // Актуальні питання гуманітарних наук. - 2016. - Вип. 15. - С. 363-370.
7. Міщик Л. І. Теоретико-методичні основи професійної підготовки соціального педагога у закладах вищої освіти : монографія / Л. І. Міщик / [відп. ред. Л. Г. Коваль]. – Запоріжжя : «Промінь», 1997. – 370 с.
8. Пихтіна Н. П. Профілактика та соціально-педагогічна робота з дітьми девіантної поведінки : навчально-методичний посібник / Н. П. Пихтіна, Р. Г. Новгородський. – Ніжин : Видавництво НДУ імені М. Гоголя, 2007. – 239 с.
9. Тютюнник О. В. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до профілактики наркотичної залежності серед старшокласників : монографія / О. В. Тютюнник. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2014. – 350 с.
10. Холостова Е. И. Социальная работа с дезадаптированными детьми: учебное пособие / Е. И. Холостова. – М. : Дашков и Ко, 2006. – 280 с.

References

1. Alekseyeva V. O. Tekhnolohiyi sotsial'noyi roboty z dezadaptovanymy dit'my ta moloddyu / V. Alekseyeva, L. Kostrytsya. – K. : Shkil'nyy svit, 2009. – 120 s.
2. Homonyuk O. M. Profesiyno znachushchi yakosti maybut'oho sotsial'noho pedahoha – vazhlyva skladova yoho profesiyno-pedahohichnoyi kul'tury / O. M. Homonyuk // Pedahohichni nauky. – 2012. – # 63. – S. 29–33.
3. Hrys' A. M. Teoriya i praktyka pidhotovky psykholohiv do roboty z sotsial'no dezadaptovanymy nepovnolitnimi: monohrafiya / A. M. Hrys'. – K. : Neoprynt, 2013. – 280 s.
4. Karpenko O. H. Profesiyna pidhotovka maybutnikh sotsial'nykh pratsivnykiv v umovakh universytet-s'koyi osvity : avtoref. dys. ... doktora ped. nauk : 13.00.04 / Olena Heorhiyivna Karpenko. – K., 2008. – 44 s.

5. Klochko O. O. Pidhotovka maybutnikh sotsial'nykh pedahohiv do profilaktyky adyktivnoyi povedinky ditey pidlitkovoho viku: dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Oleksiy Oleksandrovych Klochko. – Sumy, 2016. – 245 s.
6. Kostina V. Osoblyvosti profesiynoyi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv sotsial'noyi sfery do roboty z dezadaptovanyamy dit'my ta moloddyu / V. Kostina // Aktual'ni pytannya humanitarnykh nauk. - 2016. - Vyp. 15. - S. 363-370.
7. Mishchuk L. I. Teoretyko-metodychni osnovy profesiynoyi pidhotovky sotsial'noho pedahoha u zakladakh vyshchoyi osvity : monohrafiya / L. I. Mishchuk / [vidp. red. L. H. Koval']. – Zaporizhzhya : «Promin», 1997. – 370 s.
8. Pykhtina N. P. Profilaktyka ta sotsial'no-pedahohichna robota z dit'my deviantnoyi povedinky : navchal'no-metodychnyy posibnyk / N. P. Pykhtina, R. H. Novhorods'kyu. – Nizhyn : Vydavnytstvo NDU imeni M. Hoholya, 2007. – 239 s.
9. Tyutyunnyk O. V. Pidhotovka maybutnikh sotsial'nykh pedahohiv do profilaktyky narkotychnoyi zalezhnosti sered starshoklasnykiv : monohrafiya / O. V. Tyutyunnyk. – Cherkasy : FOP Hordiyenko Ye. I., 2014. – 350 s.
10. Kholostova E. Y. Sotsyal'naya rabota s dezadaptirovannymy det'my: uchebnoe posobyе / E. Y. Kholostova. – M. : Dashkov y Ko, 2006. – 280 s.

Гулько Степан. ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ СОЦИАЛЬНОЙ СФЕРЫ К РАБОТЕ С СОЦИАЛЬНО ДЕЗАДАПТИРОВАННЫМИ ДЕТЬМИ. *Накопление различного рода социальных проблем приводит к появлению и развитию негативных явлений в общественной жизни, одним из которых является социальная дезадаптация детей. Оказать эффективную социально-педагогическую помощь детям этой категории способен только специалист, обладающий глубокими знаниями сущности и причин социальной дезадаптации, умениями целесообразно применять специфические формы и методы социально-педагогической работы и профессионального партнерства между всеми субъектами социального воспитания, стремящийся к профессиональному развитию, саморазвитию и самореализации.*

В статье раскрываются современные научные подходы к профессиональной подготовке будущих специалистов социальной сферы и, в частности, к работе с социально дезадаптированными детьми. Обосновывается, что наиболее продуктивным путем подготовки является формирование у студентов готовности к такого рода деятельности, ведь сочетание знаний об особенностях социальной дезадаптации, ее факторов, видов, форм, проявлений, умений осуществлять работу с детьми данной категории и, с другой стороны, сформированных на должном уровне личностных качеств позволяет специалисту проводить эффективную работу с социально дезадаптированными детьми.

На основе анализа результатов диагностики состояния подготовки будущих социальных педагогов к работе с этой категорией детей установлено, что они имеют определенный уровень знаний о сущности и причинах социальной дезадаптации детей, но эти знания фрагментарны, несистематизированы. У студентов не сформированы на должном уровне и нуждаются в развитии эмпатия, гражданская ответственность, коммуникативная толерантность, вербальная креативность, способность к принятию других, стрессоустойчивость, способность к самоконтролю и другие профессионально-педагогические качества. Делается вывод, что такое состояние подготовки будущих социальных педагогов не позволит им в будущем проводить эффективную работу по решению проблем социально дезадаптированных детей.

Ключевые слова: *социальная дезадаптация, профессиональная подготовка, профессионально-педагогические качества.*

Gunko Stepan. TRAINING OF FUTURE PROFESSIONALS FOR SOCIAL WORK WITH SOCIALLY MALADAPTIVE CHILDREN. *Accumulation the social different problems are lead to the appearance and development of negative effects them in social life, one of social problems is social disadaptation of children. To provide effective social and educational support for children in this category can only specialist who has extensive knowledge of the essence and causes of social disadaptation and to use skills of specific forms and methods of social and educational work and professional partnership between all actors of social upbringing, which seeks to professional development, self-development and self-realization.*

In the article discussed modern scientific approaches to training future experts of social sphere and in particular to work with socially maladaptive children. Was substantiated that most productive way such preparation is formation at the student preparedness for such activity. A combination of knowledge about the features of social disadaptation its factors, types, forms, signs, skills to perform work with this category of children and formed at the appropriate level of personal qualities allowed specialist carry out effective work with socially maladaptive children.

Analysis of results diagnosis of the condition training future social workers for working with this category of children was shown that they have some level of knowledge about essence and causes of social disadaptation of children but this knowledge are fragmented and unstructured. Students are not formed professional and pedagogical quality and they need development of empathy, civic responsibility, communicative tolerance, verbal creativity, the ability to accept other, stress tolerance, ability to self-control. Conclusions are that the state of training of future social workers not allow them in future to carry out effective work that to solve problems with socially maladaptive children.

Keywords: *social disadaptation, professional training, professional and pedagogical quality.*

Стаття надійшла до редколегії 28.02.2017 р.